

KK
Dec 3
XIV-1059/e

HUNGARY

PRISONS AND CAMPS (2506/b) ✓

INDUSTRY (1706 a/2)

CONDITIONS OF PRISONERS WORKING IN/EDELENY COAL MINE

SOURCE GRAZ: Farmer who reported his own observations and what he had been told by men employed in subject mine.

DATE OF OBSERVATION: March to August 1957.

ENGLISH SUMMARY: In the EDELENY mine coal is cut in four shafts from seams varying in thickness from 60 to 120 cm. Working conditions are worst in Shaft No. 2, which is low and wet, and in which more than 400 prisoners are employed. Only 40 or 50 civilians work together with the prisoners in each shift.

Shaft No. 2 and the nearby prisoners' huts are surrounded by a double row of barbed wire fencing, and kept under observation by guards in watchtowers along the perimeter. The guard commander is also a Party secretary and imposes strictest discipline: prisoners are put in irons for the smallest offense, such as trying to smuggle an unauthorized letter out of the camp.

Prisoners sentenced to a term of less than three years many write home one letter per month if they produce up to 130 percent of the norm. Men whose production attains 160 percent of the norm may write two letters monthly, while those serving sentences in excess of three years may write only once every quarter year.

The prisoners are paid for their work, may send home what is left after various deductions have been made from their gross wages and, depending on how much they have produced, may also purchase cigarettes and sweets. The rations are very poor.

Safety precautions in Shaft No. 2 are so poor that two or three men are injured every week and a fatal accident occurs every second or third month.

(over)

EVALUATION COMMENT: This report amplifies the statements of VIENNA Item No. 6026/57 which reported for the first time that political prisoners were working in the EDELENY coal mine. Although prison labor was a common feature in the coal mines prior to the revolution, there had been no hint from official sources that this practice was being continued.

The present report gives a number of details on the conditions of the prisoners in the mentioned mine, conditions which appear to be largely the same as before the revolution. The deductions from wages, the gratification for overfulfillment of norms and other details, entirely follow the pattern of the RAKOSI regime in this respect.

Pit Nr. 2 of the EDELENY coal mines is known from the Hungarian press also.

The name and position of BALOG is UNCONFIRMED in our files.

x x x

Az EDELENY-i (Borsod m) szénbányának négy aknája van. A IV. sz. akna a MUCSONY-i akna. Az I. és a III. sz. aknák az EDELENY-SAJÓSZENTPÉTER-i uton vannak. A II. sz. akna az EDELENY-i erdőben van. Az I. és a II. sz. akna a legnagyobb itt műszakonként 250-300 bányász dolgozott. A II. és a IV. számú aknák kisebb, műszakonként csak 120-140 bányászt foglalkoztat.

Az EDELENY-i bányában kemény barnaszén volt. A legjobb akna a IV. sz. akna, a legrosszabb a II. számú.

A II. sz. akna vizes és alacsony. A szén vastagsága legtöbb helyen 60-70 centiméter, de voltak 120-130 centiméteres szénerek is, ezért nagyon nehéz benne a munka. A 60-70 centiméter vastagsága ereknél 20 centiméter úgynevezett "srámot" (föld-ag-ag-réteg) hagynak meg. Ezen a kis helyen csak fekve tud a bányász dolgozni. A széneret néha kétszer-háromszor is "meg kell löni", mert olyan kemény. A II. sz. akna "lejtakna". Csille megy le, a fővágatokon drótkötéllel, a mellékvágatokon emberi erővel tölják a fővágatokig a szenet.

Amíg a forradalom előtt az I. sz. aknában is dolgoztak rabok, addig most a forradalom után csak a II. számúban. Itt a rabok száma 400-450 fő. Forrás szerint fele-fele arányban politikai foglyok, olyanok, akiket a forradalom alatti tevékenység miatt büntettek meg csekélyebb bűnkért, például, hogy levették a vörös csillagot stb. A rabokat az ország más vidékéről hozzák ide. A gyakorlat szerint úgy csinálják, hogy lehetőleg messze kerüljenek az otthonuktól, így kevesebb a látogatás is. A BOLDVA-ikat

(over)

KOMLÓ-ra vitték. Ott volt forrás is és oda vitték most egy BOLDVA-i ismerőst, aki egy korcsmai verekedés alkalmával gyilkolt.

A II. sz. aknában a rabokon kívül műszakonként 40-50 "civil" is dolgozik. Ezek nagyjából vájárok, aknászok. Senki sem megy szívesen ebbe az aknába dolgozni, ezért összpontosították a rabokat csak ehhez az aknához.

A rabok elhelyezése és fegyelmezése

Security Measures and Discipline

A II. sz. akna előtt körülbelül két és fél - három hold terület volt dupla szögesdrót akadállal körülkerítve. A szögesdrótakadály mentén 30-35 méterenként voltak elhelyezve. A rabok négy-öt barakkban laknak. Volt olyan barakk is, ahol százan alszanak. A többi barakkban raktár, konyha, őrség stb. volt elhelyezve.

Az őrség ereje körülbelül 18-20 fő. Parancsnoka BALOG Gyula alhadnagy, ez a fegyőr osztag párttitkára is. BALOG a legcsekélyebb dolog miatt "vasbavereti a népet", még egy "fekete levél" kiküldéséért is. Természetesen a szadizmusa aztán a többi fegyőröket is felbátorítja és ők sem restelnek magukat, hogy itt-ott egy pofont ne adjanak, vagy megüssék a rabokat.

A teljesítménytől függő mennyi levelet írhat

Production Figures Determine Mail Privileges

A civilbányászok csak külön erre a célra kiállított igazolvánnyal léphetnek be az akna területére és őket eltávozáskor megmotoszák. Ha valakinél egy ilyen "fekete levelet" találnak, azt először megpogozzák, azután elbocsátják. De még így is sokan hajlandók arra, hogy a csizma bélésében stb. mégis kicsempésznek egy-egy levelet. Ma jobban, mint a forradalom előtti időkben.

Akinek három éven aluli büntetése van, az ha 130 százalékon alul teljesített, havonként egy levelet írhat. 160 százalékgig két levél írását engedélyezik, ha nem követett el más valami fegyelmi vétséget. Akinek büntetése három éven felül van, az negyedévenként csak egy levelet írhatott.

A rabok fizetése és ellátása

Prisoners' Pay and Rations

A bánya ugyanúgy elszámolja a rabok fizetését, mint a többi bányászét, de fizetésüket nem kaphatják kézhez, hanem azt a levonások után családjuknak utaltathatják át. A napi keresete egy csillásnak nyolc órai munkaidőt számítva 60-80 Ft, a vájár 80-115-120 forintot is megkeres.

A levonások legnagyobb része a rabtartásra ment, erre a fizetés 30 százalékát vonják le. A napi kosztért 15.-forintot kell adni, amelyből hat forintot a bányá térit meg.

A kosztra nagyon sok a panasz, mert az nagyon gyenge. Majdnem kizárólag lóhúst kaptak a rabok. Tíz deka lenne az előírt mennyiség, de nagyon ritkán kapnak ennyit, sokszor csak három-öt deka a fejadag az elszámolt tíz deka helyett. A reggeli négy deciliter tejes kávé. A többi étkezéseknél: leves három deci (gyöngye, víz), négy deci főzelék, néha az is csak három deci. A kondíció fenntartására kiutalt és elszámolt napi tíz deka szálla-mi sokszor csak öt deka, de sohasem lépi túl a hét dekás mennyiséget. (Forrás szerint valószínűleg a fegyőrök és azok családjainak kondíció javítására megy a különbözet).

A rab bányászoknak minden 160 százalékon felül teljesített két százalékos teljesítményeért egy napot leírnak a büntetésből.

A rab bányászoknak szabadidejükben semmi szórakozási lehetőségük nincs. 1952-1953-ban még megengedték számukra a rádió és gramofont, de ez most tilos volt. Ujságokat nem kaphattak, kártyázni nem volt szabad. Egyetlen szórakozás, amit megengedtek, a sakkozás és a malomjáték. Ezeket a játékszereket a rabok maguk készítették, a táblát papírból, vagy fából, az alakokat kenyérből.

Minden hónapban, a fizetés idején "spájzcolhattak" (igényelhettek, felvételezhettek) a rabok cukrot és cigarettát. Ezt összeírták és fizetésükből a fegyőrök vették meg azt, a hónapban teljesített százalék arányában. Ez 160 százalékos teljesítmény után 60-80.-forint értékében volt megállapítva. Forrás szerint havi 400-500 dbb cigarettát vásárlását engedélyezték.

A rabbánya biztonsága

Safety Precautions

A rabok ruházatukat a bányától kapták. Ez egy csikos vésonruha, amelyet a rabtartásra levont 30 százalékba számították be. Gumicsizmát és gummi védőruhát, csak vizes helyen dolgozóknak adtak ki, mert ez kevés volt.

Az aknák biztonsága a bányamérnök és bányamesterektől függően különböző. A II.számú aknában -- forrás szerint -- a biztonság elég jó. Ez annyit jelent, hogy ebben az aknában két-három sebesült volt és két-három hónaponként egy halottja volt az aknának. Legtöbb életveszélyes sebesülés és halál abból adódott, hogy a "Pöte" (tető) rászakad a bányászra. Sokszor előfordult, hogy fahiány volt, vagy nem megfelelő fát (kemény fa) használtak fel. Csak a fenyőfa "ad jelet", ha a tető nehéz és ezzel figyelmezteti a bányászokat, hogy az ott tartózkodás veszélyes.